

Kazanım:8.3.2 Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.

Kazanım:8.3.3 Milli Mücadele'nin zor bir döneminde Maarif Kongresi'ni yapan Atatürk'ün millî ve çağdaş eğitime verdiği önemi kavrar.

1. Kütahya Eskişehir muharebelerinde Yunan işgal kuvvetlerinin sürekli ilerlemesi bir takım tartışmalar ortaya çıkardı. Bu tartışmalar sonrasında Mustafa Kemal Paşa, acil bir şekilde cepheye hareket etti. Buradaki durumun pek de iç açıcı olmadığını gözlemleyen Mustafa Kemal Paşa, Türk Ordusunun geri çekilmesi emrini verdi. Aksi takdirde kuşatma altına giren Türk birliklerinin, Yunan güçleri tarafından yok edilme ihtimali vardı. İlk olarak cephedeki birlikler düzenli bir şekilde Eskişehir – Seyitgazi bölgesine doğru çekilmeye başladılar. Burada toplanan Türk güçleri, kısa bir süre içerisinde de Sakarya nehrinin doğusuna doğru geçmeye başladılar. Böylelikle Türk Ordusu, alınan mağlubiyete rağmen elde tutuldu ve tamamen yok olmaktan kurtarıldı. Bu noktada Mustafa Kemal Paşa'nın vermiş olduğu kritik karar, Türk Kurtuluş Savaşı'nın da seyrini değiştirmiş oldu.

Yukarıdaki açıklamaya göre Mustafa Kemal'in sahip olduğu aşağıdaki becerilerden hangisi savaşın seyrini etkilemiştir?

- A)Askeri yeteneği B)Planlı olması
C)Diplomasi becerisi D)Cesaretli olması

2. Güçlü Yunan taarruzu sonucunda Afyon, Eskişehir ve Kütahya Yunanlıların eline geçti. Ordunun daha fazla zayıat vermesini istemeyen Mustafa Kemal orduyu Sakarya Nehrinin doğusuna kadar çekti. Savaşın kaybedilmesi TBMM'ye olan güveni sarstı, Meclisin Kayseri'ye taşınması ve Kuva-yi Milliye'ye dönülmesi gündeme geldi. Yunan ordusu Sakarya Nehrine kadar ilerledi. Durumun ciddiyeti ani kararlar alınmasını gerektirdiği için 5 Ağustos 1921'de "Başkomutanlık Kanunu" çıkartıldı.

Verilen bilgilere göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlış olur?

- A) İnönü Savaşları'nın getirdiği olumlu hava bozulmuştur.
B) Yunanlıların Ankara'ya ulaşma ihtimali vardır.
C) Düzenli ordunun gücü tartışılmıştır.
D) Yunan ordusu vakit kaybetmeden Sakarya'nın doğusuna geçip taarruzunu sürdürmüştür.

3.

Atatürk, Nutuk'ta orduların Sakarya'nın doğusuna çekilmesini zorunlu kılan nedenleri iki başlık altında ifade etmiştir. İlk nedeni insan, tüfek, makineli tüfek ve top sayısı itibarıyla Yunan ordusunun Türk ordusuna göre daha üstün olması şeklinde açıklamıştır. İkinci nedene göre Sakarya'nın doğusuna çekilmek suretiyle Yunan ordusu "hareket üslerinden uzaklaşacak ve yeniden menzil hatları tesisine mecbur olacak"tır. Böylece Türk ordusu toplu halde daha elverişli koşullar altında savaşmak imkanı bulacaktı. Bu geri çekilmenin en büyük maddi etkisi Eskişehir gibi önemli bir mevkiyi düşmana terk etmek, en büyük manevi etkisi ise bundan dolayı oluşan moral bozukluğudur.

Mustafa Kemal çekilmenin olumsuz bazı sonuçlar doğuracağını bilmesine rağmen orduya geri çekilme talimatı vermiştir. **Buna göre Mustafa Kemal;**

- I. Çözüm üretmiş,
II. Askeri taktiğe göre tedbir almış,
III. Orduya toparlanma fırsatı kazandırmayı amaçlamıştır,

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A)I-II B)I-II-III
C)I-III D)II-III

4. Kütahya Eskişehir Savaşlarında alınan yenilgi sonrası geri çekiliş askerliğin gerektirdiği şartlarla yapılmış olsa da, önemli gelişmelere yol açtı. İtalya, Anadolu'dan askerlerini çekmeyi durdurdu. Fransa da TBMM ile yaptığı ikili barış arayışı görüşmelerine ara verdi.

Sadece yukarıdaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Yunanlılar İtilaf devletlerinin gözündeki itibarını yeniden kazanmışlardır.
B) Düzenli Ordu'ya duyulan güven sarsılmıştır.
C) İtalya ve Fransa Anadolu politikalarını yeniden gözden geçirmiştir.
D) Yaşanan gelişmeler İç kamuoyunda geniş yankılar uyandırmıştır.

5. Kurtuluş Savaşı yıllarında kısıtlı bütçenin yüzde doksani cephe ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılmıştır. Dolayısıyla TBMM Hükümet'inin eğitimi yeniden kurmak ve yaygınlaştırmak için yeterli bütçesi yoktur. Ancak Mustafa Kemal henüz tam bağımsızlık kazanılmamışken, Kütahya Eskişehir Savaşları devam ederken, sınırlı imkanlara rağmen Hükümet'in Maarif Kongresi'ni toplamasını sağlamıştır.

Bu açıklamaya göre Hükümet;

- I. Yeni Türkiye'nin eğitim düzenini kurma çabasıdır,
- II. Eğitimin en az bağımsızlığı kazanmak kadar önemli olduğunu düşünmektedir,
- III. Milli bir eğitim politikası oluşturmayı hedeflemektedir,

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I-II-III** **B) II-III**
C) Yalnız I **C) I-III**

6. Mustafa Kemal'in Maarif Kongresi'nde yaptığı konuşmanın bir bölümü şöyledir:

“...Ancak bu savaş günlerinde bile dikkat ve özenle işlenip çizilmiş bir mili eğitim programı yapmaya emek sarf etmeliyiz. Milli eğitim programı derken hurafelerden ve yabancı fikirlerden, Doğu’dan ve Batı’dan gelebilecek bütün tesirlerden uzak, tarihi ve milli seciyemize uygun bir kültürü kastediyorum.”
(Turgut Özakman, Şu

Aşağıdakilerden hangisi Mustafa Kemal'e göre eğitim sitemimizin niteliklerinden biri olamaz?

- A) Milli olmalı** **B) Kültürümüzle uyuşmalı**
C) Bağnaz olmalı **D) Taklitçi olmamalı**

7. “Okul genç beyinlere; insanlığa hürmeti, millet ve memleket sevgisini, şerefi, bağımsızlığı öğretir. Bağımsızlık tehlikeye düştüğü zaman onu kurtarmak için takip edilecek en uygun, en güvenli yolu öğretir.”

Mustafa Kemal'in yukarıdaki ifadesine göre eğitim anlayışımız;

- I. Bağımsızlığı her şeyin üstünde tutan,
- II. Vatan ve millet sevgisi olan,
- III. Millî sorunlara duyarlı,

hangilerine sahip bireyler yetiştirmelidir?

- A) I-II** **B) II-III** **C) I-III** **D) I-II-III**

8. Yunan ordusu taarruza geçmiş, ordumuz kayıplar veriyor ve geri çekiliyordu. Durum bir ölüm kalım savaşı halini almıştı. Ama, bu mücadeleyi yürütenler sonunda galip geleceklerine öyle kalptan inanmışlardı ki yarının Türkiye'si için planlar dahi yapıyorlardı. "Memleketimizi gerçek hedefe ulaştırmak için iki orduya ihtiyaç vardır: Biri vatanın hayatını kurtaran asker ordusu, diğeri milletin geleceğini yoğuran irfan ordusu." diyen Mustafa Kemal; milletin geleceğini şekillendirecek, modern ve güçlü bir ülke kuracak irfan ordusunun Ankara'da toplanması talimatını verdi.

Mustafa Kemal'in Maarif Kongresi'ni toplamaktaki amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A)** Milli ve çağdaş eğitim sistemiyle geleceğin aydınlık Türkiye'sinin temellerini atmak.
- B)** Eğitim sistemini gelişmiş devletlerin düşünce yapısıyla yeniden uyarlamak.
- C)** Geleneksel eğitim yapısını güçlendirmek.
- D)** Eğitimin gücünü kullanarak orduyu modernleştirmek.

9.

Görevden dönen bir keşif uçağı arkasında siyah duman bırakarak toprak piste indi. Pilot Vecihi Hürkuş ve gözlemci Basri uçaktan hızla atladılar. "Vecihi: uçağı çabuk hazırlayın!" diye haykırdı... Vecihi tam savaşın gidişi hakkında bilgi verecekti ki uçağı kontrol eden makinist acıyla: "Vecihi Bey!" diye seslendi; makinistin eli yağ içinde: "...bu yağ deposu delinmiş!"

"Değiştirin! Ama çabuk olun."

"Yedek depo yok ki."

"Öyleyse bunu tamir edin! Bir şey yapın! Haydi!"

Makinist kıvrandı:

"Sökmesi, tamiri, yerine takması saatler alır."

Vecihi gözlerinden yaş fışkırarak başlığını ve rüzgar gözlüğünü yer çarptı: "Lanet olsun yoksulluğa!"

(Turgut Özakman, *Şu Çılgın Türkler*)

Yukarıdaki metinden hareketle Türk Ordusu'nun durumuyla ilgili hangisi söylenebilir?

- A)** Türk ordusunun gücü Yunan kuvvetlerine nispetle zayıftır.
- B)** Türk ordusu yokluk içinde mücadelesini sürdürmektedir.
- C)** Yaşanan olumsuzluklar ordunun moralini etkilememiştir.
- D)** Tüm imkansızlıklara rağmen Türk Ordusu'nun taarruzu sürmektedir.

10. Kütahya Eskişehir Savaşları'nda ordumuzun geri çekilmesiyle birlikte Kütahya, Afyon ve Eskişehir Yunanlıların eline geçti. İnönü Savaşları'nın olumlu havası bir anda dağıldı. Hatta bazı milletvekilleri TBMM'nin Kayseri'ye taşınmasını önerdi.

Açıklamaya göre;

- I. Toprak kaybı yaşanmıştır,
- II. Karamsar bir hava belirmiştir,
- III. Bazı kaygılar yaşanmaktadır,

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A)I-III	B)II-III
C)I-II-III	D)I-II

11.

Durum 1: Mustafa Kemal, Kütahya Eskişehir Savaşları devam ederken orduya geri çekilme emrini verdi.

Durum 2: Mustafa Kemal, Kütahya Eskişehir Savaşları sonrası Başkomutan olarak ordunun başına geçti.

Verilen örnek durumlarda Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliği ön plana çıkmaktadır?

A)Açık sözlülük	B)Liderlik
C)Teşkilatçılık	D)Çok yönlülük

12. Mustafa Kemal kendisine sunulan Başkomutanlık teklifi karşısında bazı şartlar dahilinde teklifi kabul edebileceğini belirtti. Mustafa Kemal, ordunun başına geçebileceğini ancak ordunun maddi ve manevi gücünün en kısa zamanda yükseltmek için Meclis'in sahip olduğu bütün yetkilerin üç aylığına kendisine verilmesini istedi. Bu istek bazı milletvekilleri tarafından endişeyle karşılandı ise de Mustafa Kemal'in güven verici konuşmaları endişeleri giderdi. Çıkarılan Başkomutanlık Kanunu ile Meclisin tüm yetkileri üç aylık süre ile Mustafa Kemal'e verildi.

Sadece yukarıdaki bilgilere göre Mustafa Kemal'le ilgili;

- I. İkna kabiliyeti yüksektir,
- II. Askerlik mesleğine geri dönmüştür,
- III. Tekalif-i Milliye yükümlülüklerini yayınlamıştır,

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

A)I-II	B)II-III
C)I-III	D)I-II-III

13. Mustafa Kemal ordunun Sakarya Irmağı'nın doğusuna çekilmesini şu gerekçeye dayandırmıştır:

"Orduyu Eskişehir'in kuzey ve güneyinde topladıktan sonra düşman ordusuyla araya büyük bir mesafe koymak gerekir ki, orduyu derleyip toplayıp güçlendirebilelim. Düşman hiç durmadan ilerlerse hareket üssünden uzaklaşacak ve yeniden destek örgütleri kurmak zorunda kalacak; her halde ummadığı birçok zorlukla karşılaşacaktır. Buna karşılık bizim ordumuz toplu bulunacak ve daha elverişli koşullar içinde olacaktır."

Buna göre hangisi söylenebilir?

- A) Mustafa Kemal durum değerlendirmesiyle askeri bir taktik planlamıştır.
- B) Mustafa Kemal bazı toprakların düşman eline geçeceğini düşünmektedir.
- C) Yunanlıların saldırı gücü kırılmayacağı için geri çekilmeyi düşünmüştür.
- D) Mustafa Kemal ordunun başına geçmeyi planlamıştır.

14. Yunanlılar İnönü Savaşları'nda kaybetmelerine rağmen kendilerini başta İngiltere olmak üzere İtilaf devletlerine kanıtlamak istiyorlardı. Böylece kaybettikleri itibarı ve güveni yeniden kazanmış olacaktı. Başarılı olacaktı o kadar inanıyorlardı ki gazetelere Ankara'da randevu bile vermişlerdi. Bu nedenle Ankara'yı alarak kesin sonuca ulaşmak için saldırıya geçtiler.

Yukarıdaki açıklamaya göre aşağıdaki ifadelerden hangisi en doğru ifade olur?

- A) İtilaf devletlerinden destek almışlardır.
- B) Yenilgilere rağmen İşgal planlarından sapmamışlardır.
- C) Daha güçlü kuvvetlerle saldırıya geçmişlerdir.
- D) Taarruz savaşı yerine savunma savaşı yaparak başaracaklarına inanmışlardır.

15. Maarif Vekaleti Savaş devam ederken 15 Temmuz 1921'de Ankara'da Erkek Öğretmen Okulu konferans salonunda Maarif Kongresi'ni topladı. Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Bey'in öncülüğünde toplanan kongrede yurdun her tarafından iki yüz elli kadar kadın ve erkek öğretmen bir araya geldi.

Yukarıdaki açıklamada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

A)Nerede toplandı?	B)Ne zaman toplandı?
C)Görüşülen konular neler?	D) Kimler katıldı?

16.

Kütahya
Eskişehir
Savaşı

Sorun: Güçlerini artırarak saldırıya geçen Yunan kuvvetleri karşısında direnemeyen Türk Ordusu, savaşıarak yok olma tehlikesi karşısındaydı.

Çözüm: Kütahya, Eskişehir, Afyon'un Yunanlılara geçmesi pahasına Mustafa Kemal'in emriyle ordu Sakarya Irmağı'nın doğusuna geri çekildi.

Kütahya
Eskişehir
Savaşı

Sorun: Yenilgi Mustafa Kemal'e olan eleştirilerin de artmasına sebep oldu. Yenilgiden Mustafa Kemal sorumlu tutuldu.

Çözüm: Bunun üzerine Mustafa Kemal Meclis'in yetkilerini üç aylığına kendi üzerine almayı teklif etti. Teklif TBMM'de oylandı ve Mustafa Kemal Başkomutan oldu.

Yukarıdaki sorunlar ve çözümlerine göre Mustafa Kemal;

- I. Sorumluluk bilincine sahiptir,
- II. Sorun çözme becerisine sahiptir,
- III. Karamsar değildir,
- IV. Mücadelecidir,

durumlarından hangilerine sahiptir?

A)I-II-III

B)II-III-IV

C)I-II-IV

D)I-II-III-IV

17. ... Hamdullah Suphi Bey: "Reis Paşa'yı görebilir miyiz?" diye sordu. Salih Bozok: "Çalışıyordu ama sizi bekletmek istemez." dedi. Kapıyı vurup açtı, yol verdi. Mustafa Kemal, masasının üzerine serilmiş bir harita başındaydı. Oldukça düşünceli bir hali vardı. Girdiklerini fark etmedi. Hamdullah Suphi Bey seslenmek zorunda kaldı: "Paşam?" Başını kaldırdı. Görünce gülümseyip ayağa kalktı, ellerini sıktı: "Buyrun." Oturmadılar. Hamdullah Suphi Bey: "Vaktinizi almayacağız." dedi. ... "Öğretmenler Derneği birkaç gün sonra Ankara'da toplanacak. İki yüzden fazla öğretmen katılıyor. Fakat Fevzi Paşa'yı dinleyince tereddüte düştük. ...Uygun görürseniz erteleyelim." Mustafa Kemal Paşa: "Hayır, hayır, ertelemeyin." dedi, "Cahillikle, ilkelikle savaş, düşmanla savaştan daha az değildir. Toplantıya katılacağım ve konuşacağım."

(Turgut Özakman, Şu Çılgın Türkler)

Milli Mücadelenin zor anlarının yaşandığı bir ortamda Mustafa Kemal'in yaklaşımı aşağıdakilerden hangisine verdiği önemi kanıtlamaktadır?

A)Demokrasi

B)Eğitim

C)Sanat

D)Ekonomi

18. Mustafa Kemal, Maarif Kongresi'nde "Doğu'nun ve Batı'nın etkisinden uzak" bir ulusal eğitim özlemini dile getirmiştir.

Buna göre eğitim sistemimiz hangi niteliğe sahip olmalıdır?

A) Gelenekçi

B)Evrensel

C)Yenilikçi

D) Milli

CEVAPLAR

1A	11B
2D	12A
3B	13A
4C	14B
5A	15C
6C	16D
7D	17B
8A	18D
9B	
10C	

ÖNEMLİ HATIRLATMA:
UZAKTAN EĞİTİM FAALİYETLERİ
KAPSAMINDA EBA VEYA
WHATSAPP PLATFORMLARINDA
PAYLAŞIMA AÇIKTIR.
TİCARİ AMAÇLI KULLANILAMAZ.